

EBEVEYNLERİN HASTANEDE YATAN ÇOCUKLARININ ANKSİYETE DÜZEYİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hilal KAYNAK*, Dr.Öğr Üyesi Çağrı ÇÖVENER ÖZÇELİK**

*Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Yüksek Lisans Öğrencisi, Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi

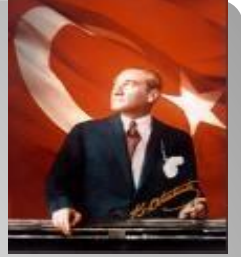
**Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Problemin Tanımı

Anksiyete, her insanın zaman zaman kötü bir olay yaşayacağı düşüncesiyle yaşadığı belirsizlik, sinirlilik, korku, endişe, gibi hoş olmayan duygu durumudur.

Problemin Tanımı

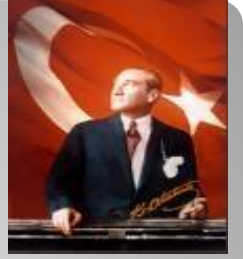

Anksiyetenin belli bir düzeye kadar yaşanması normaldir fakat, belli bir düzeyden sonra günlük yaşantıyı ve sosyal aktiviteleri etkilemektedir.

Problemin Tanımı

Anksiyetenin en önemli özelliği ise bir kişiden diğerine yansiyabilmesidir

**Dolayısıyla da
ebeveynlerinin
anksiyetesini gören
çocukta da anksiyete
bulguları ortaya
çıkabilmektedir**

airi
yapın

kendini

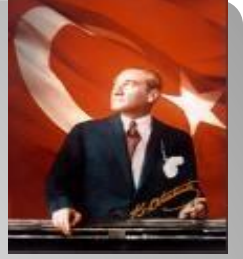
in alamama,

ebeveynlerinin anksiyetesini arttıran faktörlerdir.

Cimete G, Kuşuoğlu S, Çınar N. Çocuk, Hastalık ve Hastane Ortamı. Ed; Conk Z, Başbakkal Z, Yılmaz H, Bolışık B. Pediatri Hemşireliği, Akademisyen Tıp Kitapevi, 2013; s: 130-141.

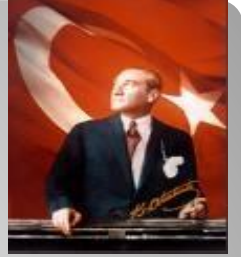
Erdem E, Korkmaz Z, Tosun Ö, Avcı Ö, Uslu N, Bayat M. Kronik hastalığı olan çocukların annelerinin bakım yükü. Sağlık Bilimleri Dergisi (journal of Health Sciences). 2013; 22(2): 150-157.

Araştırmanın Amacı

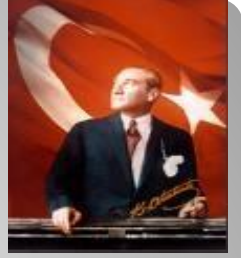
Hastanede yatan 9-12 yaş arasındaki çocuklarına refakat eden ebeveynlerin yaşadıkları anksiyetenin, çocuklarının anksiyete düzeyine etkisini değerlendirilmesidir.

Araştırmanın Hipotezi

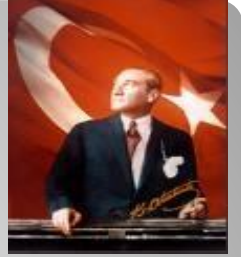
Hastanede yatan 9-12 yaş arasındaki çocuklarına refakat eden ebeveynlerin yaşadıkları anksiyete düzeyi arttıkça çocuklarının anksiyete düzeyi de artar.

Gereç ve Yöntem

- Araştırma tanımlayıcı tiptedir.
- Araştırma Mayıs 2017-Kasım 2018 tarihleri arasında Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi kulak-burun-boğaz ve çocuk cerrahisi servislerinde yapılmıştır
- Araştırma, örneklem seçim kriterlerine uygun 162 ebeveyn ve 162 çocuk olmak üzere 324 kişi ile tamamlanmıştır.

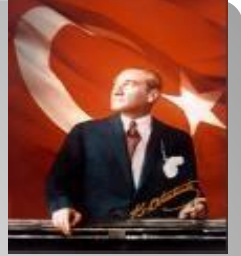
Gereç ve Yöntem

Örneklem seçim kriterleri;

- Kulak-burun-boğaz servisinde veya çocuk cerrahisi servisinde yatışı olan 9-12 yaş arasındaki çocuklar ve ebeveynleri
- Veri toplama sırasında çocuğun hastanede yatıyor olması
- Çalışmaya katılmaya istekli olması,
- Ebeveynin ve çocuğun psikiyatrik tedavi alıyor olmaması, kriterleri göze alınacaktır.

Gereç ve Yöntem

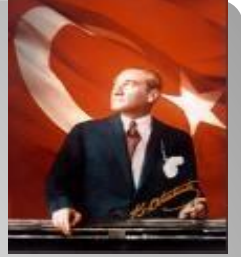

- Veri toplama araçları;

- Çocuk ve Ebeveyni Tanılama Formu

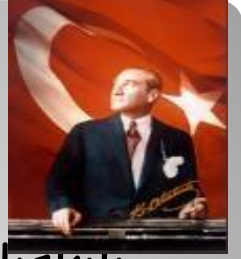
Toplam 12 sorudan oluşan bu form, ebeveyn ve çocuk ile ilgili demografik bilgileri içeren sorulardan (annenin yaşı, eğitim düzeyi, gelir durumu, çocuğun yaşı vb. gibi) oluşmaktadır.

Gereç ve Yöntem

- Veri toplama araçları;
 - Çocuklar için Durumluk Sürekli Kaygı Ölçeği
Ölçek 1973 yılında Spielberger tarafından geliştirilmiştir.

1995 yılında Özusta tarafından Türkçe geçerlik güvenirliği yapılmıştır.

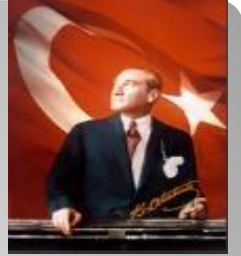

Ölçek toplamda 20 maddeden oluşmaktadır.

- Gerginlik, sinirlilik, tedirginlik gibi durumluk kaygıyla ilişkili duyguların değerlendirilmesini amaçlar.
- Çocuk tarafından bu duygular çok olarak bildirildiği durumda en yüksek puan olan 3, olmadığının bildirilmesi durumunda ise en düşük puan olan 1 verilir.
- Durumluk Kaygı Ölçeği'nden alınabilecek en yüksek puan 60, en düşük puan ise 20'dir.

**Ölçek puanlamasında, toplam puan arttıkça çocuk
anksiyete düzeyi artmaktadır**

Gereç ve Yöntem

- Veri toplama araçları;

- **Beck Anksiyete Ölçeği**

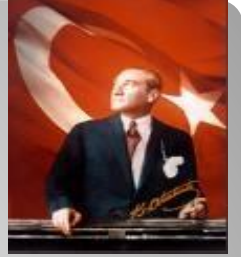
Beck ve ark. (1988) tarafından geliştirilmiştir.

Beck Anksiyete Ölçeği'nin, Türkçe uyarlaması Ulusoy ve ark. (1998) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Beck A, Epstein N, Brown G, Steer R. An Inventory for Measuring Clinical Anxiety: Psychometric Properties. Journal of consulting and clinical psychology, 1988; 56 (10): 893-897.

Ulusoy M, Şahin N, Erkmen H. Turkish Version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric Properties. Journal of Psychotherapy: an International Quarterly. 1998; 12 (2): 163.

Gereç ve Yöntem

- Veri toplama araçları;

Ölçek toplamda 21 sorudan oluşmaktadır.

Sorular 0-3 arasında puanlanmaktadır.

Ölçekten minimum 0, maksimum ise 63 puan alınmaktadır.

Ölçeğin değerlendirilmesinde toplam puan kullanılır.

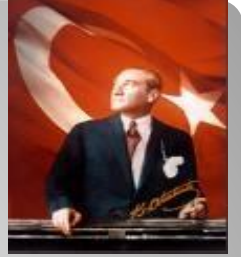
**Ölçek puanlamasında, toplam puan arttıkça ebeveyn
anksiyete düzeyi artmaktadır**

Beck A, Epstein N, Brown G, Steer R. An Inventory for Measuring Clinical Anxiety: Psychometric Properties. Journal of consulting and clinical psychology, 1988; 56 (10): 893-897.

Ulusoy M, Şahin N, Erkmen H. Turkish Version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric Properties. Journal of Psychotherapy: an International Quarterly. 1998; 12 (2): 163.

Gereç ve Yöntem

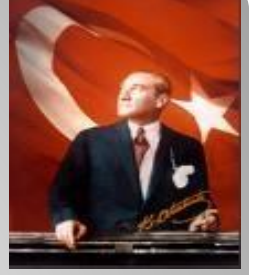

- Verilerin toplanması:

Veriler araştırmacılar tarafından yaklaşık 15-20 dakikada toplanmıştır.

- Araştırmanın Etik Yönü:

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Çocuk ve Ebeveynlerin Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Ebeveyn	Anne Baba	149 13	92 8
Cinsiyet	Kız Erkek	63 99	38.9 61.1
Çocuk sayısı	1 çocuk 2 çocuk 3 çocuk ve üzeri	25 59 78	15.4 36.4 48.1
Medeni durum	Evli Boşanmış Dul Ayrı yaşıyor	152 7 2 1	93.8 4.3 1.2 0.6
Ebeveynin eğitim düzeyi	Okuryazardeğil/okuryazar İlköğretim Lise ve üzeri	27 103 32	16.7 63.6 19.8
Çalışma durumu	Evet Hayır	44 118	27.2 72.8
Diğer çocuklara evde bakım veren(n=138)	I.derece yakını(abla,anne,baba) II.derece yakını(annane, babaanne) III.derece yakını(hala, teyze vb)	72 53 13	52.2 38.4 9.4
Daha önce hastanede yatan çocuk	Evet Hayır	28 134	17.3 82.7
Ölen çocuk	Evet Hayır	5 157	3.1 96.9

Tablo 2: Tanımlayıcı Özelliklere Göre Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Puanlarının Değerlendirilmesi

Ebeveyn Beck Anksiyete puanı					
		n	Q1-Q3 (çeyreklik)	Medyan	Test değeri; p
Ebeveyn	Anne Baba	149	1-10,5	4	$Z=-0,899$ $^ap= 0,369$
		13	0-7	3	
Cinsiyet	Kız Erkek	63	1-10	4	$Z=-0,064$ $^ap= 0,949$
		99	0-11	4	
Çocuk sayısı	1 çocuk	25	0-6,5	3	$\chi^2= 1,814$ $^dp= 0,404$
	2 çocuk	59	0-11	4	
	≥ 3 çocuk	78	0-12	5	
Medeni durum	Evli	152	0-10,75	4	$Z= -0,635$ $^ap= 0,525$
	Evli değil	10	0,75-7,5	3	
Ebeveyn eğitim düzeyi	Okur yazar	27	1-12	5	$\chi^2= 0,830$ $^dp= 0,362$
	değil/okuryazar	103	1-10	4	
	İlköğretim	32	0-9,5	3	
	Lise ve üzeri				
Çalışma durumu	Evet	44	0-27	3	$Z= -1,149$ $^ap= 0,251$
	Hayır	118	0-41	5	
Evde diğer çocuklara bakım veren	I.derece yakını	72	0-11,5	3	$\chi^2= 2,254$ $^dp= 0,324$
	II.derece yakını	53	0,5-11	5	
	III.derece yakını	13	3,5-14,5	7	
Daha önce hastanede yatan çocuk	Evet	28	5,75-19,75	15	$Z= -4,649$ $^ap= 0,001^{**}$
	Hayır	134	0-8	3	
Ölen çocuk	Evet	5	8-28,5	16	$Z= -2,496$ $^ap= 0,013^*$
	Hayır	157	0-10	4	

Tablo 3. Tanımlayıcı Özelliklere Göre Çocuklar İçin Durumluk Kaygı Ölçeği Puanlarının Değerlendirilmesi

Çocuklar için Durumluk Kaygı Puanı					
		n	Medyan(Q1 -Q3)	(Ort±SS) min-maks	Test değeri; p
Cinsiyet	Kız	63	-	(36,28±7,59) 20-53	t: -1,248
	Erkek	99		(35,91±7,12) 22-54	^b p: 0,216
Ebeveyn çocuk sayısı	1 çocuk	25	-	(33,96±7,49) 22-53	F: 1,226
	2 çocuk	59		(36,55±7,52) 20-50	^c p: 0,296
	≥ 3 çocuk	78		(36,55±6,99) 23-54	
Ebeveyn eğitim düzeyi	Okur yazar	27	-	(38,30±7,37)	F: 1,571
	değil/okuryazar	103		(35,52±7,09)	^c p: 0,211
	İlköğretim	32		(35,88±7,72)	
	Lise ve üzeri				
Ebeveyn çalışma durumu	Evet	44	-	(36,42±8,01) 22-54	t: 0,279
	Hayır	118		(36,05±7,03) 20-53	^b p: 0,780
Daha önce hastanede yatan kardeş	Evet	28	-	(38,67±8,03) 22-50	t: 2,116
	Hayır	134		(35,61±7,03) 20-54	^b p: 0,036*
Ebeveyn	Anne	149	(36) 30-42	-	Z: -0,148
	Baba	13	(34,50) 29,50-42,75		^a p: 0,882
Ebeveyn medeni durum	Evli	152	(36) 30-42	-	Z: -0,087
	Evli değil	10	(31) 31-31		^a p: 0,931
Evde diğer çocuklara bakım veren	I.derece yakını	72	(36) 30-42	-	χ^2 : 0,405
	II.derece yakını	53	(35) 30-40		^d p: 0,817
	III.derece yakını	13	(37,50) 30-45,25		
Ölen kardeş	Evet	5	(39) 36,50-50	-	Z: -1,745
	Hayır	157	(36) 30-42		^a p: 0,081

Tablo 4: Çocuklar İçin Durumluk Kaygı Ölçeği ve Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	r	p
Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği puanı - Çocuklar için Durumluk Kaygı puanı	0,709	0,001**

r: Spearman's Korelasyon Katsayısı

** $p < 0,01$

Tablo 5. Çocuklar için Durumluk Kaygı Ölçeği ve Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Arasındaki Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

			95,0% Güven aralığı	
Model	p	ODDS	Alt Limit	Üst Limit
Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Puanları	0,001**	1,225	1,139	1,317

Tablo 6. Model Özeti

Model	-2 Loglikeli hood	Cox&Snell R ²	Nagelkerke R ²
1	167.061	0,294	0,392

Sonuç olarak,

Araştırmada ebeveyn Beck anksiyete puanı, çocuklar için durumluk kaygı puanını %39,2 oranında etkilemektedir.

Araştırmanın hipotezi doğrulanmıştır.

Hastanede yatan 9-12 yaş arasındaki çocuklarına refakat eden ebeveynlerin yaşadıkları anksiyete düzeyi arttıkça çocuklarının anksiyete düzeyi de artar.

Öneriler

Ebeveyn ve çocuğun konforu için çevrenin güvenli olması çok önemlidir. Ebeveyn ve çocuğun anksiyetesini arttıracak uyarılardan uzak durulmasının, ebeveyn ve çocukla güven verici bir ilişki kurulmasının sağlanması

Öneriler

Ebeveyn ve çocuğa hastalığı ve tedavi süreci ve yapılan tüm işlemler ile ilgili bilgi verilmesi, neler hissettiğini anlatması için cesaretlendirilmesi, açıklama yaparken kısa ve basit cümleler kullanılması.

Öneriler

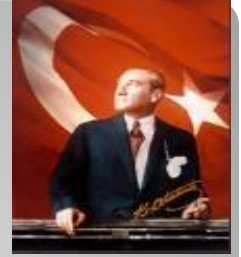
Ebeveyn ve çocuğa yaklaşımda empati yapılması,
anksiyeteyi azaltmak için neler
yapılabileceğinin tartışılması, yanlarındayken
sakin olunmalısı, anksiyeteyle baş etme
yöntemlerinin değerlendirilmesi önerilebilir.

Öneriler

Pediatric nurses related seminars and trainings should be given, in the trainings to be given nurses' empathy skills should be developed, to reduce anxiety for new methods and techniques to develop them should be helpful.

Öneriler

Deneyssel ve kalitatif araştırmalar yapılarak
ebeveynlerin ve çocukların anksiyetesini
azaltmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır

TEŞEKKÜRLER

kaynak-hilal@hotmail.com